

Зайченко В. В.,
*к.н.держ.упр., доцент,
декан факультету економіки та менеджменту
Центральноукраїнський національний технічний університет*

Мельницька Я. А.,
Львівський торговельно-економічний університет

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ СИСТЕМ

На сучасному етапі розвитку світового господарства, в епоху інтенсивної цифровізації, креативізації і технологізації усіх сфер діяльності, структура економіки України залишається нераціональною через домінування сировинних, низькотехнологічних секторів з обмеженим науково-інноваційним потенціалом і недостатньою технологічною готовністю. Структурна перебудова національної економіки є об'єктивною вимогою часу, адже через економічну слабкість наша держава не здатна забезпечити посилення конкурентних позицій у світовому економічному співтоваристві, підвищувати та запроваджувати високі соціальні стандарти і стабільність [1, с. 162-168].

В умовах обмеженості ресурсів держава повинна концентрувати свої зусилля на пріоритетних видах господарської діяльності і «точках зростання» нової економіки, котра базується на знаннях, інформації, гнучких формах праці та новій системі цінностей.

У контексті галузевої «цифрової модернізації» і переведення базових секторів економіки України на новий технологічний лад важливою перспективою є удосконалення програмно-стратегічної бази відповідної державної політики, доповнення її інноваційними напрямками, «розумними» підходами і завданнями. Цифровізація, що супроводжується інтенсивним використанням нових знань і технологій, є об'єктивною умовою розвитку фінансово-кредитного сектора України (перспектива включення вітчизняного

фінансового ринку у спільний, передусім європейський, цифровий простір (digital single market) передбачає необхідність розвитку нових цифрових технологій та послуг, комп'ютерного проектування, аналізу big data, blockchain, автоматизації, роботизації і використання штучного інтелекту; серед пріоритетів також – пошук можливостей випуску центральним банком цифрової валюти «e-гривня» і посилення кібербезпеки у фінансовому секторі у зв'язку зі зростанням «цифрових» махінацій та правопорушень).

Не менш важливими інструментами побудови цифрової економіки в Україні є також формування ринку інтелектуальної власності, створення національної системи трансферу знань і технологій, введення міжнародних стандартів обміну даними (наприклад, CRS, FATCA та ін.), цифровізація державного управління і соціальної сфери, підвищення «цифрової готовності» і грамотності суспільства, зміцнення його креативного потенціалу, покращення іміджевих характеристик країни та її провідних підприємств – виробників, міжнародної інвестиційної привабливості економіки [2,с.79-94].

Досягнення цифрової трансформації фінансово-кредитного сектора економіки України, створення нових галузей-драйверів економічного зростання, загальна інтелектуалізація і цифровізація суспільства визначені основними пріоритетами структурної перебудови економіки України у найближчій часовій перспективі.

Стратегічні пріоритети України на шляху її становлення як технологічно спроможної держави лежать у трьох площинах: 1) формування цифрового суспільства, що базується на знаннях і нових технологіях; 2) створення цифрової держави на засадах електронного урядування та електронної інклюзивної демократії; 3) запровадження цифрового бізнесу в межах єдиного цифрового ринку. Такі амбітні цілі задекларовані у загальнодержавних стратегічних документах, однак не підкріплені конкретними програмами їх реалізації [3,с.56-63]. Водночас, галузева «цифрова модернізація» в Україні відображена у ключових стратегіях і концепціях розвитку базових секторів економіки та сфер суспільного життя (промисловості, енергетики, транспорту, сільського

господарства, оборонно-промислового комплексу, торгівлі, фінансового сектору, ІКТ-індустрії, соціально-гуманітарної сфери тощо).

Попри очевидний прогрес у питаннях інтелектуалізації і цифровізації національної економіки, Україна зіткнулася з цілою низкою ризиків і загроз, котрі повинні враховуватись при формуванні та реалізації інноваційної, промислової, секторальної, структурної та регіональної політики держави. Потенційні загрози на шляху цифрової трансформації і технологічної перебудови України стосуються неготовності суспільства до повноцінного використання цифрових технологій, недостатньої економічної спроможності населення і шаблонності мислення, низької технологічної готовності бізнесу, незахищеності даних і недостатньої кібербезпеки держави, незрілості ринку інтелектуальної власності; структурної інертності окремих секторів економіки; прекарізації праці у результаті появи нетипових форм зайнятості (аутстафінг, фрілансинг, телезайнятість і т.д.) в офіційному та тіньовому сегментах ринку праці.

З огляду на це запропоновано модель політики інтелектуалізації і цифровізації економіки України у фокусі її структурно-технологічної перебудови. Логічна схема нової політики держави базується на трьох важливих пріоритетах розвитку – на інтелектуалізації економіки (смарт-спеціалізація, креативізація, формування нових знань), на цифровізації економіки та суспільства (цифрова держава, цифрове суспільство, цифровий ринок) та на технологічній модернізації виробництва як чинника формування технологічної конкурентоспроможності країни.

Список використаних джерел:

1. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Рудковський О. В. Роль сектору інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні та реалізації потенціалу SMART-спеціалізації на регіональному рівні. *Держава та регіони*. 2019. № 5 (110). С. 162-168.
2. Лупак Р. Л. Напрями реалізації потенціалу сектору інформаційно-

комунікаційних технологій в контексті забезпечення якісних характеристик функціонування внутрішнього ринку та розвитку інформаційного суспільства в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2019. Том 60. № 5. С. 79-94.

3. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Штець Т. Ф. Обґрунтування стратегічних напрямів, цілей та заходів державної політики реалізації потенціалу ІТ-сектору економіки України. *Підприємництво і торгівля* : зб. наук. пр. Львів. 2018. Вип. 23. С. 56-63.